

Noortenuiber.

Täna!

Kojutavas ilus ärkab päew. Päikese fuldsed kiired kerkivad hommikutaewas. Wainustawate ja jütitawate koorilaulude jarnajelt haarab meie hinge walguje meloodia ja kooskõla. Tuba ärkawad loofesed ja nende laul austab Loojat. Kuid mitte üksi loofesed. Tõga loodolemus, wäljaarwatud wast need, kes armastawad pimedust enam, kui walguist, häälitseb omal wiisil Looja auks.

Tõga uus päew on teatud mõttes kujutus noorsoost. Waadeldes noorte ilu ja elawust, kerkib minu ette samajugune pilt. Ma kujutan omale ette meie noori kogu maal, kuidas nemad algawad oma päewa. Nii mõnelgi algab päew wara. Meie noorte keskel pole laisklejaid ja nii mõnigi neist teenib juba ise omale leiba. Paljud on palawal lõikusetööl. Teised õpivad oma käsitööd. Nälle teised harivad oma waimlisi wõimeid.

Sooljad noored õed kas awitawad ema, wõi on Marta jarnajelt walmis teenimiseks ja teawad, et nad, kuigi neil wabest käed rakkus, siiski Jeesuse teenistuses on. Kõigil on häa, juur eeskiht.

Noorus mõtleb alati homsele. Praegune aeg ehk täna on neil teatud ülemineku-aeg. See on hädatarmiline kasvatus ja hariduse omamise aeg. Meleliliselt nad wõiwad wiibida olewikus, kuid nende jüda kuulub siiski tulewikule. Nendes peitub palaw ootus ja lootus. Nad usuvad, et Jumalal on nende jaoks ülesanne, mille juures nad wõiwad olla õnnelikud. Tulewaste päewade kujutamises ja ilustamises on igaiks neist luuletaja ja kunstnik. Ja nii mõnigi unenägu muutub tõeks, nii kui oli lugu Joosepi unenägudega. Meie noored on iseäralises mõttes adventistid, j. t. ootajad.

Kuid tulewik on alati lähedas ühenduses praeguse ajaga „täna“. Täna on asja juur ja tulewad päewad ning aastad saamad tüweks, oksteks, lehtedeks, õiteks ja wiljaks. Sellepärast ma kujutan omale ette meie armsaid noori, kuidas nad ükskõik kus üksikult oma palwes Jumala poole pööravad. Nemad on Jeesuse kutset kuulnud. Nemad armastawad tema ilu ja puhtust, ning tahawad temale meeldida. Nii mitmedki, ma mõtlen, nutawad

oma palwetes, sest et nad weel ima jarnajed ei ole. Mõned kiidawad Jumalat, kes neile wõitu andis. Kuid palju kiitust, tänu ja jüdamlikke palweid tõuseb sel tunnil Jumala poole!?

Ma ei wõi julle kogu päewaks päikejapaistet ettekuulutada, sest ka Joosepi, Taaweti ja Taanieli elutee läks wabest läbi warjude; kuid siiski on Jumalal sinu jaoks juur ülesanne. Üks sõber kirjutas kord minu albumisse: „Tahad leida õhtu ilusana, siis kajuta päewa hästi.“ Kuid päew algab juba warahommikul. Sina aga wiibid praegu oma elupäewa hommikul. Sinu tänane walik wõib otjustada kogu sinu elu. Kas wiljakas ja kajulik Jumalale ja inimestele, wõi wiljatu ja kajuta ilma Jumalata, wõikoguini tema wastane.

Joosepi elus oli tema juur „täna“ sel tunnil tema elus, mil ta end Jumala poolele tunnistas ja otjustas wooruslikuks jääda. Aga see otjus oli küll juba warakult tehtud, tema nooruspäewa palwetaimistunnil. Taaweti otjustas see tund kuniingaks Iisraeli üle, kui ta päästis oma lambad lõukoera ja taru küüsi. Warane palwe sel hommikul oli tema wõidu tõeline põhjus. Taanieli tegi tema walik Jumala prohwetiks, kui ta oma jüdames ette wõttis end kuniinga roogadega mitte roojajeks teha. Nemad kõit jäid läbikatsumise tundidel ustawaks ja kindlaks. Jumala waimus ja wäes nad täitsid ülesande, mis Jumal neile oli määranud.

Jeesus nuttis kord Jerusalemma pärast, ja selle põhjuseks oli, nii kui ta ise ütles, et nad ei tunnud aega, jeda juurt otjustamise tundi (Luk. 19, 41, 44). Jeesus armastab ka rikast noormeesi. Tema otjustamise tund oli ka tulnud, aga ka tema ei tunnud oma aega. Ta läks jäält ära kurwalt (Mark. 10, 21, 22). Kas ja lähed ka kurwalt ära? Ei! Kas Jeesus peab kurwastama sinu üle? Ei! Sinu elu kuulub Jumalale ja tema kuuleb sinu palwet. Ole rõõmus ja austa Jumalat, sest jeda wõib tõesti õnnelikuks pidada, kes päewa algul ja oma nooruspõlwes Jeesuse kutset on kuulnud. Sind ootab juur ülesanne, auline eesmärk ja hiilgaw palk.

K. Bansegrau.

Kaanepilt: Kõrnu rannal.

Otjüstamine elu jaoks.

„Sgaitks on oma õnne jepp.“ Zuba fooliajast on see ütelus meile meele jäänud. Teiste wanajõnadega ühes oli see fooliraamatus; nendega oli ühenduses väike jutustus, mis pidi tegema nende mõtte selgeks ja ujutawaks. Lapjena meie ei olnud kriitilised. Meie uskujime nii üsna kõike, mida meile keegi autoriteet — õpetaja või lugemisraamat — ütles. Noored inimesed on sellest õndjast ajast wäljas. Kõhtlus pea igas asjas näib olemat nende olemise õsulijem oja.

Sgaitks oma õnne jeppi! „See ei ole ju õige! Pettus, wale on see!“ nii hüütab teistjastaastane tulipää, kes juhuslikult kord midagi kuulnud elujutustimisjst. „Teised kujundawad meie elu, meie saatust ja jeega ka meie õnne. Sa, kui tema wanemaid arwesse wõtta, siis — misjuguõst oja mängib jelles pärinõus! Kõik meie waimuanded ja wõimised pärandame wanematelt ja õjwanematelt. Mit-

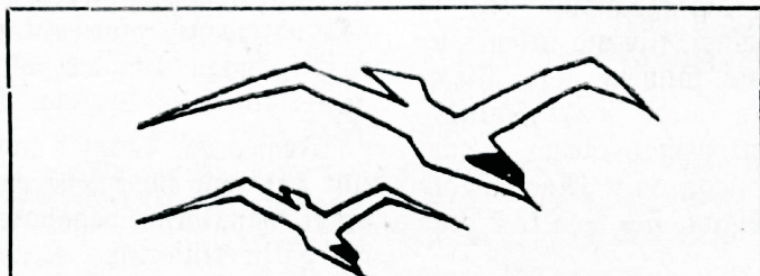
te ütji hääd, waid ka halvoad. Kõhutaw on nende jõnade mõju: „Mina olen piiba wihaga Zumal, kes wanemate ülekohtu nuhtleb laste kätte kolmandajast ja neljandajast põlwest jaadit.“ Kõswatajatega on samane lugu. Ei ole õmeti ütksõid, misjugune õpetaja kätte juhtub. Sagedasti on nende mõju mõõduandew kogu elu jaoks. Sa pärast fooliaega? Mlati jaame kindlaks määrata, et ümbrus otjüstawalt mõjub kogu meie õlekule. Kas meie

hääks või pahaks muutume, oleneb ära igatahes palju inimestest, kellega meie kokku puutume elufutje või mõne muu asjaõlu tõttu. Waga Taawet on küll kord õelnud: „Wäga õnnis on inimene, kes ei käi õõelate nõu järele, ega seija patuste tee

peal, ega istu pilkajate killas.“ Kolme aastatuhande eest need jõnad mõisid olla wäga passiilikud, kuid tänapäew peab olema igapäew tahetja tundi teistega ühes, kas tahad või tahtmata. See kõik arwaldab inimesele mõju, ja kõigist ettetõõdud põhjustest wälja minnes ma ei uju, et meie juundame palju teha oma elu ja jaatuje kujundamisjks.

Miipalju meie armas jõber. Tema weendumus ei ole küll wäga piisaw. Ta jääb selle juure wõhemalt nii kawa, kui ta kas loeb teist raamatut selle küsimuse üle või kuuleb kõnelejat seda jelgitamat teistest küljest. Sgatahes, tal ei ole kuigi-pidi wäga wale, palju on õiget, ja kui meie

wõtame waatlusele mitte kõõide elu waid mõne ütjiku oma, siis on pea kõik õige, mis ta ütles. Kuid ütks wõiga on tema seletusel: ta ei ole täielik. Wanemad ja õjwanemad, kaswatajad, õpetajad ja ümbrus wõiwad mõju arwaldada, aga lõpulik otjüstus on meie käes, meie tahtes. Wõimalus ise otjüstada, kuhu jõuda tahame, on Zumala and meile, mida meilt keegi ei wõi rõõwida, kui meie seda ise ära ei anna. Oleme õhted selle pääle! — Ometi kui kurb õleks see,

Merel.

Ma merel sõitsin kord õisel a'al,
Mu ümber kõik hiilgas ja säras;
Ja wahutes kokku lõi laintewool,
Mu silme ees paadi päras.

Ja wiirg, mis kaugele virwendas veel,
See märkis teed tulnud mul ära...
Ja kuigi pea kustus see sätendus teel,
Üht soowi tõi hinge see sära:

Oh, võiksin ka oma eluteel
Nii hiilgawaid jälgi ma jätta,
Veel enne kui igavikuwõol
Saab mind ja mu paati siin matta!

R—p.

fui näeksimine noorurite hulka, kes on küll õnnejanulised, kuid puudub tahe ja on sellepärast kõlbmatud ise oma elu kujundama. Küsi kord ühest niisuguselt poisilt või tüdrukult: „Milleks ja elad?“ Ta vaataks sulle lollakalt otja, mis inimestust esile kutsjub küsimuse vastuseks. Kui inimene ei jõua just viimast olemise mõtet põhjendada, siis ta juudab järele mõelda ja elus õiget seisukohta leida.

Üks eesmärk peab meil olema, mille juure kõik muu ajetame, üks juhttäht peaks mõõduandev olema kõigele meie tegemisele. Kui ja tahad kinnisilmi haarata kõige õnne ja rõõmu järele, siis ja pead tingimata ükskord kuuluma elus pettunute hulka, kes ei ole rahul endaga ja on teistele jales-tuseks. Märgi eesmärki ja võid küll saavutada. Sa võid rikkaks jaada. Teised on jõudnud ka jeda saavutada; ja võid jaada juuruseks oma ametis või võimu riigis. Kui aga jäälmures sinu hing jääb tühjaks, siis oled ja oma elu kaotanud. „Mis kaju on inimesele sellest, kui tema kõik maailma kajuks jaab, aga oma hingele kahju teeb.“ Ehutama ja püüdma peame, jõudes üle aja igavikku. Kui ja tahad teada jaada jeda eesmärki, siis ma ütlen sulle mõne kirja sõnaga: „Jumala inimene olgu täiesti kõlbuline ja kõige hea tööle täiesti valmistatud.“ „Seepärast peate teie täiesti wogad olema, nõnda kui teie Jsa taewas täiesti waga on.“ „Mga nõudke esite Jumala riiki ja tema õiguft, siis jeda kõik peab teile pealegi antama.“

Elufutse ja majandusküsimused, püüid teadmiste järele, rabelemine võimete järele peawad tahaplaanile jääma nende asjade pärast, mis inimesse endasse puutub.

Ja siis juhttäht. Jumala sõna peab selleks olema, kinnitatud sinu jüdametunnistusse. Inimese nõu ja tohid kuulata igal ajal; aga enne kui ja teda kuulad, kaalu järele, kas ta on Jumala sõna järele ja kas sinu jüdametunnistus jeda lubab läbi wiia. Kõige enam ära tee omakaju sinu elu juhttäheks. See on kindlam tee hukatusele, alati kordumw Paradiisi aias jündinud patulangemine tema tagajärgedega. Waenlane seisab igalpool sinu eluteel ja jõustab sulle kõrwad: „Seda kõik tahan mina sulle anda, kui ja maha heidad ja mind kummardad.“ Sellega ei ole aga öeldud, et inimene peaks alati oma kahjuks talitama. Niisugune nõuanne on asjata. Minult ühte peame selgesti aru jaama: toonitus, kas kaju või kahju, ei pea meie eluotjustusel olema efi-kohal. Kõrgemad huwid peawad meid juhtima. Elu tee on juure meistri poolt selgesti iseloomustatud: „See wäraw on kitsas ja see tee on waenaline... ja piisut on neid, kes jeda leiawad.“ Ülim ja õige on alati jääb, kus on kõige jurem nõue ije-eneise ärawõitmiseks.

Inimese rinnus on igatus püüwa õnnelikkuje järele. Selle igatusje täideminemiseks on meil õigus, kuid meie peame esiteks õige ja teiseks selge otjuse tegema. Minult mitte poolikust! Keskjüpidi

mõtledad inimesed on kõige haletsemiswäärilised. Nende elus ei ole iialgi tõsijelt rõõmuft tooni. Nad petawad ise ennaft.

Rikkus ajetab inimese teatud kindlasje seiju-kohhta, mis jagedasti jurma eel muutub hirmuks ja mureks; waimline wara puudub aukrooni kandja pea ümber, tõsijelt õnnelikud on aga inimesed puhta hingega.

S. W.

Suurte meeste elust.

„Õiglase wiili on elu puu.“

Püha ajalugu toob palju näiteid õiglase kaswatuje tagajärgedest. Ja toob ette palju mehi, kelle iseloomud kujundati jumaliku juhtimise all; mehi, kelle elu oli õnnistuseks kaasinimestele ja kes seijid maailmas kui Jumala ajemikud. Nende hulgas on Joosep, Daaniel, Mooses, Elija ja Paulus suurimad riigimehed, kõige targem seadusandja, üks ustawam reformaator ja jelle erandiga, kes rääkis, nagu kunagi polnud rääkinud mõni inime, kuuljaim õpetaja, keda on näinud maailm.

Joosep ja Daaniel lahutati kodust juba wara, just kui nad noormehe east astujid meheesse, ja wiidi wangidena paganate maale. Eriti Joosepil oli palju kuusatuji. Oma isakodus oli ta õrnalt hoitud laps, Botiwari majas esiteks kui ori, siis usaldusalune ja jeltjiline, ärimees, kaswatatud õpingu, waluuste ja inimestega läbikäimise läbi; riigwang waaraw wangikojas, ülekohtuselt hukka mõistetud, lootuseta õigeks mõistmisele või wäljawaateta wabastamisele; juure kriisi ajal kutsutud rahwuse juhiks — mis tegi teda wõimeliseks hoida oma puhtust? Keegi ei wõi hädaohuta seista jarnafel kõrgusel. Mga torn, mis jätab puudutamata lilled orus ja kujuk juurtelt puud mäekõrgustitel, nii tornawad kuusatused, mis alles jätawad puudutamata lihtjad inimesed, jarnastele inimestele, kes maailmas omawad edukad ja arwäärjed kohad. Mga Joosep tegi läbi katsumised niihästi wastumeelsetes asjades kui ka oma edus. Waaraw palees kui ka wangikongis awaldus see ustawus.

Joosepit oli kaswatatud juba lapseas armastuses ja jumalakartlikkuses. Sagedasti oli jutustatud temale ta isa telgis Süüria tähtede all lugu õõijest Petlemma nägemisest, redelist, mis ulatus taewast maa peale, üles ja alla kääwatest ingliteft ja Issandast, kes sellest kõrgelt aujärjest oli ilmutanud end Jakobile. Temale oli jutustatud lugu wõitlusjest Jakob juures, kus Jakob, kui ta heitis endast jeni tehtud patud, jai wõitjaks ja wõttis wastu Jumala wüürsti aunime. Joosepil puhas ja lihtne elu, mida ta elas kui karjane oma isa karja juures, oli nõudnud kehaliise ja waimliku jõu arenemist. Et ta käis läbi Jumalaga loodusjes ja

nuris suuri tõdesid, mis läksid üle isalt pojale kui piha pärandus, oli ta jaanud mõistuse teravuse ja kindlad põhilaused.

Zoosep mõtles oma isa Jumalale oma elu pöördepunktil, kui ta tegi selle hirmsa reifi Raananiist oma lapsepõlve kodust wangistusesse, mis ootas teda Egiptuses, kui ta wiimast korda waatas mäe-kiinkale, mis peitis tema omaste telke. Tema mõtles oma lapsepõlve õpetustele ja tema hing oli liigutatud otjust näidata end ustavana, tegutseda alati nii, kui on siin taewalise kuninga alamale. Zoosep jäi kindlaks mõõrjil ja orjapõlve waljus elus, kus tema silmad nägid kõlwatuist ja kõrwad kuulsid seda, ja kus alati meelitas paganlik jumalateenistus — jumalateenistus, mis oli ümbritsetud kuningawõimu kogu rikkuse, hariduse ja hülguse külgetõmbawusega. Tema oli õppinud kuulama kohust, pidada ustawust igas seisukorras, kõige madalamast kõige ülendamani; sel wiisil moodustati tema jõud kõige kõrgemaks teenistuseks.

Maal, mil Zoosep kutsuti Waarao õuekoma juurde, oli Egiptus rahwustest kõige juurem. Kätte-iaamatuna seisis ta tsiwiliasjioonis, kunstis, teadustes. Zoosep juhtis riigi äriasju äärmise raskuse ja hädaohu ajal ja tegi jeda wiisil, mis wõitis temale rahwa ja kuninga usalduse. Waarao leadis tema isandaks oma poja üle, ja walitsejaks kõige oma päranduse üle. Et ta tema wiirstid pidi oma tahtmise järele finni siduma ja tema wane- maile tarkust õpetama." (Laul 105, 21, 22.) Jumalik waimustus wiib meid Zoosepi elu saladuse juurde. Jakob rääkis oma õnnistuses, mida ta jagas oma lastele, oma lemmikpojast sõnadega täis jumaliku jõudu ja elu, järgnawalt: „Zoosep on wiljakandja oks hallika ääres; igaiks neist okstest läib üle müüri. Sa kiitid teewad temale libedat ja lajewad annuga ja wihtawad teda. Aga tema amb jääb tugewaks ja tema käewarred on wahwaks saanud selle käest, kes Jakobis wägew on; tealt on karjane, kes Israeli kivi. Sinu isa jumalast, kes sind aitab, ja kõigewägewamast, kes sind õnnistab, mitme õnnistamisega taewast ülevalt, mitme õnnistamisega maagusest, mis all maas on... Sinu isa õnnistamisjed on wägewamad kui minu wanemate õnnistamisjed, need käiwad hinnuga igaweste mäekingaste järele; need peawad saama Zoosepi pea peale ja selle pealae peale, kes ta wendade jaast ära lahutatud." 1. Moosese raam. 19, 22—26.)

Ustawus Jumalale ja wif nägematusse oli Zoosepi ankur; sellesse oli peidetud tema wõim. „Tema käewarred olid wahwaks saanud selle käest, kes Jakobis wägew on.“

Taniel ja ta jeltjilised olid oma nooruses Babilonis nähtawasti enam jõudustatud õrme poolt, kui Zoosep oma Egiptuse elu esimestel aastatel; siiski polnud neil kuigi palju wähenraskeid ise-

loomufatsumisi. Nende juudikodu olukohajest lihtsusest toodi need kuninglikust joost noormehed toredamasse linna, oma juurima monarchi kotta ja eraldati kaswatamiseks kuninga eriliseks teenistuseks. Tugewad kiustused ümbritsejid neid igas halwas ja pillawas kajas. Asjaolu, et nemad, Zehoowa palujad, olid Babiloni wangid, et jumalatoja riistad olid toodud Babiloni jumalate templisse, et Israeli kuningas ise oli wang babiloonlaste käes, toodi mõitjate poolt hoobeldes esile kui tõendus, et nende usk ja kumbed on üle ebrealaste usust ja kommetest. Sarnasel olukorral andis Jumal alanduste läbi, mis kutsuti esile Israeli kõrwalekaldumiste läbi Jumala käskudest, Babilonile tõenduse oma ülemwalitjust, tema nõudumiste pühalkitjust ja sõnakuulmise kindlastest tagajärgedest. Selle tunnistuse andis ta, nagu jeda wõis anda waid nende läbi, kes weel pidajid finni tema ustawusest.

Tanielile ja tema jeltjilistele tuli kohe nende elutee algusel otjustaw katsumine. Korraldus, et nende toidud pidid antama kuninglikult lauast, oli niihästi kuninga lugupidamise kui ka nende heakäekäigu eest hoolitsemise wäljendus. Et aga üks oja kuningliku laua toitudest ohwerdati jumalatele, siis oli see pühendatud ebajumalateenistusele ja kui need noormehed oleksid tarwitunud kuninga heldust, oleks waadatud neile nagu oleksid nad ühinenud temaga walejumalate lugupidamises. Nende ustawus Zehoowale keelas neid wõtta oja jarnajest lugupidamisest. Nemad ei julgenud anda end pillamise nõrgendamale mõjule, kehaliisele, waimule ja waimlikule kõdumemisele.

Tanieli ja tema jeltjilisi oli ustawalt õpetatud Jumala sõna põhilausetes. Nemad olid õppinud ohwerdama maijet waimulikule ja otjima kõige kõrgemat warandust ja nad lõikasid taju. Nende mõõdukus ja nende wastutawuse tunne, kui Jumala ajemikkude, wiisid nende keha, waimu ja hinge jõud õilsamale arengule. Kui oli lõppenud nende õpetamine, katjetamisel ühes teiste õpilastega kuningriigi aukandjate jaast, „ei leitud niijugust kui Taniel, Ananja, Misael ja Mjarja.“ (Tan. 1, 19.)

Babiloni kajas olid koos kõigi maade esindajad, mehed wäljawalituimate talentide ja rohete loomulikkude ametega, mehed, kes omajid kõrgeima hariduse, mida wõis laenata see maailm; siiski polnud juudi wangidel nende seas omajarnast. Nemad olid jeal mõistletateta kehaliises jõus ja ilus, waimlikus tugewuses ja teadustes. „Sa kõigist mõistliku tarkuse asjust, mis kuningas neilt küsis, leidis ta neid kumme korda ülemad olewat, kui kõik kunsimehed ja tähetundjad, kes kõiges tema kuningriigis olid.“ (Tanieli 1, 20).

Mõigutamata sõnakuulikkuses Jumala wastu, järeleandmatu enesewalitsemises wõitis Tanieli õilis au ja wiisakas tähelepanu temale tema noo-

rujes lugupidamist ja paganlike ametnikkude, selle hoole all ta oli, õrna armastuse.

Samajuguseid juuri tõdesid, mida ilmutati nende meeste kaudu, joovib Jumal ilmutada tänapäeva noorsoo ja laste kaudu. Joosepi ja Danieli lugu on kuuatus sellest, mida Jumal tahab teha nende heaks, kes annavad end temale ja kogu jüdamest piüüavad täita oma eesmärgi. Maailma juurim vajadus on meeste järele, kes ei laje osta ega müüa end, kes oma sügavaimas sügavuses on tõelised ja otsekohesed; meeste järele, kes ei kardata nimetada pattu õige nimega, kelle jüdametunnistus on samuti kohuse vastu, nagu magneetnõel põhjapooluse vastu; meeste järele, kes seisavad tõe eest, ahvardagu kas mõi taevast kukkuda alla.

Sarnane iseloom pole aga juhuise tagajärg. See ei teki erilise jõudustuse mõi ettetundmise ande läbi. Õilis iseloom on enesekasvatuse, alama loomuse allahaitmise kõrgemale loomusele, oma enese mina armastuse teenistuseks Jumala ja inimeste vastu andmise tagajärg. Noorsoole peaks süseskasvatatama tõde, et nende anded pole mitte nende omad. Tõud, aeg ja mõistus on vaid laenatud varandused; need kuuluvad Jumalale ja iga noore inimese otjus peaks olema tarvitada neid kõige kõrgemaks. Tema on oks, millest Jumal ootab vilja, majapidaja, kelle kapital peab kasvama, valgus, et valgustada maailma pimedust. Igal noorel mehel, igal lapsel on teha töö Jumala auks ja nimikonna tõstmiseks.

Õige elutee.

„Mina olen tee tõde ja elu. Need sõnad kõlasid kord selle huulilt, kelle läbi inimaegloos algas uus ajajärg, kelle läbi elu jai hoopis teistjuguise määruse ja otstarbe, kes tuli et süüdata põlema taemaliku armutuld pimeduses maevleavas inimsoos... Kuid möödus aeg ja sõnal „Mina olen tee tõde ja elu“ polnud enam tema esmakordset loitvat mõju. Tulid aega iseloomustamad sõnad: „Valgus paistis pimeduses ja pimedus ei võtnud seda vastu.“ Unustati ära see õige tee, unustati tõde ja elu. Väike tähendus oli nende sõnade teoorial tol ajal, mil inimesed seda vastu ei võtnud ja sama väike tähendus on nende sõnade teoorial ka meie ajal. — Kõlasid ka sõnad: „Mina olen tulnud tuld viskama maa pääle, ja mis ma enam tahaks kui et see ju oleks süüdatud põlema.“ Jah mõiks see tuli süüdata põlema igat südant, mõiks taevalaotus hellemdada neist järavaiist, järavaiist valgustähedest, mõiks loita tuli, pilduda jädemeid pimedasse maailma — surmaorgu, hävitades kõik mis maine ja kaduv. Et need Kristuse sõnad poleks inimeste keskel mitte mõnesugune teooria, ei, vaid puhtreaalne mõiste. „Mina, Kristus, helkjas koidutäht“ — tee, tõde ja elu, koputan sinu jüdamele armast laps, sina noor ja ka sina auväärt hallpää —

koputan, laje mind süse. Ka sina pead loama järavaks valgustähaks, pead valgustama pimedust, et kogu elu muutuks helgaks, oleks helge iga ühe süda, oleks helge seltskond, rahvas, riik — jah terve inimjugu.

Seledad päikefüired valgustavad ja soojendavad maad, täidavad loodust rõõmu ja eluga. Mis oleks aga süs, kui poleks valgust? Mis juhtuks kui päike lakkaks oma valgusfüiri maa pääle saatmasti? Maad valdaks süs pimedus, ja see igavene pimedus põhjustaks varsti elu täieliku hääbumise. Süs pole valgust — pole ka elu.

Aga vaimulikud elus: „Valgus paistis pimeduses, aga pimedus ei võtnud seda vastu.“

Ja ometi on sülle, pimeduses maevleavale orjale, eluvalgus toodud. Sinu eest makseti lunastushind, mis ülim ja väärtuslikum terve maailma hõbedast ja kullast — merehind Kõlgata mäel...

„Ta tuli oma süse ja omaesed ei võtnud teda mitte vastu.“ Kuid vaatamata kõigele sellele on need Kristuse sõnad ometi maailma vallutava tähenduse omanud, nad on igal pool vastukaja leidnud, pindamõitnud.

„Ta läks välja kui äravõitja, et ta pidi mõitma.“ Sümas on palju ilusaid teid, ideaale ja elusühte, ometi palju kõrgemal kõigist teistest seisavad Kristuse sõnad „Mina olen tee, tõde ja elu.“

Kas on need Kristuse sõnad ka sinu elusühi määraks? Oled ja otjustanud käia teel, mis rajatud tõele ja mille ots on igavene elu? Tahad ja mõidelda, et taotleda oma eesmärgi, mõidelda kuni mõidad — mõidad ja pärid igavese elu...?

Σ.—

Noorusvaim maailma ajaloo.

Mitte jagedasti pole maailma ajaloo jookkul pingutunud eraldumine wanade ja noorte vahel nii laiast ja sügavast kui nüüd. Mitte jagedasti pole isad ja pojad, emad ja tütreid jaanud aru üksteisest nii raskest kui nüüd. Sümajõda on veel teravdanud jeda pingutust. Süba sajangu pöördel rohkenes noorte ridades tung enese kujundamise ja loomise järele. Süüti wabaneda wanadest harjumustest ja peagi kujunes teadlik noorsooliikumine.

Süjaolu näitab, et vaimlikult juhtivate rahvaste seas tuleb esile mahelduwa, mitte arvestatava wahaaja järele, kake kuni kolmekümne aasta järele uus nooruseltsiliste rida, kes uuesti on vallutatud igatsusest ja lootusest, usust ja armastusest ja keda aetakse edasi uute sühtide juurde. Süstme endilt: miks ja kuis tuleb see muutus? Mõtlematu vastab: see on nooruse vasturääkimisvaim wanade vastu. Kes vastab nii, teeb libedat ülestõhut nooruse tulisele mõitlusele ja piüdmisele. Põhjus on sügavamal.

Õgas rahmas, kes waimust teeb ajaloo, elab jaatam tahe teoks ja tegemiseks, eesmärgiks ja selle täitmiseks. Sellepärast ehitab iga tegurõõmus noorus omale uue maja. Õgas tõelises noortehulgas jünub, et ütelda õpetaja Eckhart'iga „jumaliku ammaldus“. Sellepärast pole midagi wastukäimatut ja õigluhetut, kui mõõta uue nooruse waimu mõne warasema omaga. Õgast tahab ja peab ning võib jaada otjastatud tema enese omaõiguse järele. Kes õtjastab teijiti, see kirjutab ainult pealiskaudse par- tei, mitte aga waimuajaloo.

Nooruswaim ja tema loomine.

Suba freeklaste ja roomlaste juures ei jündi- nud uuendus ja uus usk ainult mõnede üksikute läbi, maid uue noorjoo üleskaswamise läbi. Ka Saksa reformatsiooni algul oli murdnud läbi õige noorusliikumine. Crisi 18. ja 19. sajang oli rivas noorusühingust, kes jaatusliku määramise järele on lõpetanud juure töö, mida meie üldiselt nimetame juurwaimude ajaks. Peaaegu on waimuajaloo sea- duseks, et uus nooruswaim kõige kindlamini mõt- leb ja loodab tegutseda ilmefamalt, eriti muusikas wõi maalikunstis, luules wõi teaduses.

Nii 18. sajangu algul tõusid üles Gluck ja Winkelmann ja teostasid waimlise pöörde, üks saksa ooperis, teine kunsti ja muusika uues teaduses. Järgnes 1750. aastate noorus; Klopstock lõi uue laulu ja uue eepose früülik-ewangeelilise wagaduse waimust; Lessing wõistles kunstiõpetuses ja karak- terdraamadades; Immanuel Kant ja J. G. Hamann hakkasid täpselt määrama mõistuse, fantaasia ja kombelise tahte piire ja õigusi. Õgaltpool oli see wahwa ja tagajärjekas noorus seatud jügawmõtte- liiele ja waimlisele tegemisele. Ta jai teerajajaks uuele ülestõusule. Niiid murdis torm ja tung üle kõigi tammide. Luule lõi wabaduse. Herderi, Goethe, Lavateri ja Pestalozzi nooruseltjilised olid need, kes tõusid wahwale wana ümbertõusumisele. Tarwilikult järgnes jellele ülewoolamisele uus mõõt ja uus kord. Seega oli esialgselt lõppenud noorus- waimu edasitung, kuni 20. sajang futjus elule noo- ruse seas ewangeelilise mõiste.

Nooruswaim ja uuenduslik ülesanne.

Meie aega võib küll maadelda, kui „noorus- liikumise ajajärku“, sest ükski warem aeg pole olnud nii läbistatud igajuguste noorjoo-organisatsioonidega, kui praegune. Üksikute noorusühingute hward on tõesti wäga mitmesugused. Ühede juures on noorust ühendawatateks ideedeks sportlised, teiste juures futielised, jottiaalsed ja ijegi rahwuslikud ideed. Suure noorusliikumise seas on ka juur arw neid, kes meie praeguses rahwastemaailmas näewad oma ülesannet ewangeelilise wagaduse waimses misjonlikus elufutjes. Sejt sel wiisil peab tõelise nooruswaimu läbi, kes piinab edasi oma sõhile, kirjutatama maailma ajalugu.

Reformaatorid wõitleid kõige pühama — ewan- geelilise usu wabaduse eest, jütitatuna nooruslikust agarusest ja aetud waimukaist weendumisest. Uuen- duswastased woolud ei lubanud aga, et uus noo- rus oleks wiinud edasi järelejätud päranduse. Wai- mulikud warandused, mida oli nõudnud Luther oma nooruseltjilistega, läksid kaduma, peale wäheje, jel- lele järgnewal ajal. Alles mõlemad noorusjõbrad Philipp Spener ja August Hermann Franke piüid- sid aidata õigusele ja maksusele reformaatorlikku pärandust. Ka neil polnud wanameelseid õpilasi, kes oleksid jatkanud nende tööd ja ratsionalism (mõistuse usk) häwitas ewangeelilise usu wiimase ülejäägi. Philadelphia, misjoni waimse ärkamise ajajärk, algas ja tuli esile uus noorusjärk äratus- liikumise aegsete meeste seas ja tundis ära uuen- dusliku ülesande. Oma otjimises jumaliku tõe järele murdsid nad tee Taanieli 12, 4 ettekulu- tatud prohwetlikule tundmisele. Kui aga nende loomine jai kuuwale firikulikus elus, tekkis liik- mine, mis, kuigi juhitud Jumala asja ümber ainult kolmest nooruslikust käremeelsest, lewis kahetümne aastaga maailma liikumiseks. Esmene noorusühm on muutunud halliks ja ammu juba asetatud hauda, kuid nende järelejätud päranduse kallal on töötä- nud edasi katkestamatu noorusrida usus ja loot- jes meie Issanda Jeesuse peatsele ilmumisele. Nii sejab advent-noorjoomission suure maailmamis- sioni ülesande keskel, ustaw oma prohwetlikule määramisele, üles ehitada „rajaalused kohad üles tegema ja parandama, mis igawesest ajast paljaks tehtud“. (Nef. 58, 12.) Et selle misjonliku üles- ande peab wiima lõpule ewangeelilise usu juur usupuhastustöö ja walmistama teed Jeesuse ilmu- misele aja lõpul, loob advent-noorjoomissioni waim juurima ilmajündmise, Jeesuse ülestõusumise taewapilwedes.

Ükski nooruspõlw pole wiinud lõpule jeda refor- maatorlikku ülesannet, ta ootab weel oma lõppu. Advent-noorjoomission usub, et ta peab wiima lõpule jelle ewangeeliumi kuulutuse töö Almutuse 14, 6. ja 7. järele. Meie teeme jeda usus iga- wejele Jumala tahtele, kes juhib meid meie töö tamisel maailmas, sest Jumal tegutsseb ajalooos ja wiib inimjoo ajaloo temale määratud sõhile.

W. Binanzer.

Ustmed edule.

G. Ren.

Õga noor inimene tahab näha edu omas elus. Suba wanemad mõtlewad ja plaanitsewad oma laste tulewiku jaoks. Meid jaadetakse kooli, lastakse õp- pida ametit, nende jaoks kogutakse warandusi, — ja jeda kõik jelleks, et neile luua tulewikus paremad elamiswõimalused. Tehtud jõupingutused ja too- dud õhwrid loodetakse jaada tajutud neilt, kelle heaks

fõid see waew nähtud. Kas võib juusti see noormees ja neiu läbi minna elu raskustest ja mõitlustest mõitjana, ning olla edukas omas tegevuses, kelle eest ainult teised hoolitsevad? Elu nõuab individuaalset seisukohta mõtlist. Ta läheneb igale üksikule oma nõuetega, kohustustega ja pakkumistega. Warem või hiljem tuleb igalühel, kes ei taha jääda inimperes kääbujeks, elama hakata omal jõul ja riisikol. Nagu loodudel, nii on ka elul oma seadused, reeglid, mille täitmiseist või üleastumiseist oleneb ära edu ja õnn. Nõige paremini on see isik toidetud, kes ise toitu wastu võtab ja seda terwete hammas- tega pureb. Kui lord küsiti noorelt Garfieldilt, kelleks ta tahab saada, wastas ta: „Esmalt pean ma saama mehoks; kui see ei lähe mul korda, siis ei lähe mul midagi korda.“ Mehoks saada, tähendab olla teel edule.

Nõigutamata eesmärk.

„Läna me purjetame lääne juunas, nagu me ka kurssi võtnud,“ olid Kolumbuuse lihtsad, aga juure tähendusega sõnad, mis ta jõe kandis päew päewa järel oma päiwikusse. Lootus võis tõusta ja langetada, hirm võis tabada meeskonda kompassi jalapäraste mõnkumiste läbi, aga Kolumbus purjetas kartmatult lääne poole ja lihas juure igal õhtul ülalmainitud sõnad oma aruandele.

Need jõuavad edasi, kellel on silme ees üks suur eesmärk, kuna teised eesmärgid, mis väiksema tähendusega, moodustavad selle ühe saavutamise abinõud. Ühe talendiga isik, kes mõitleb ühe teatud eesmärgi taotlemiseks, saavutab enam, kui see, kes kümne talendiga ja raiskab oma energiat laialipil- latult, kuna ta sealjuures isegi ei tea, mis ta tahab. Eesmärk olgu ilus ja õiline, mis waimustab, kiitkes- tawalt edasi tõmbab, nagu magnet ja mis ijeloomu kõigile headusele arendab. Nõikud, kes on saavuta- nud juuri tagajärgi oma elus, on olnud teadlikud oma sihtides ja ülesannetes. Jeesus, suurimate ülesannete täitja, hoidis alati eesmärki kõrgel ja võis öelda oma eluteekonna lõpul: „Ma olen töö lõpetanud, mis ja mulle oled annud, et ma pidin tegema.“ Ta teadis, mis töö oli antud talle teha. Üks hea eesmärk kontsentreerib inimese jõu ja tahte. Mida enam ta juurdleb selle kallal, jeda enam ha- rab teda selle suurus ja väärtuslikkus. Terwe in- mese olemine koondub sellele. Hea, kindel ettevõte on kaitses tuhandete pahede vastu, mis teiwad eesmärgita elus. Eesmärgiga töö on armas ja jeda tehakse wabatahtlikult. Eesmärk jeob mõimed kaabliks kofku ja teeb neid ühtlustatult tugewaks. Palju niite koos sünnitawad nõõri, mitu nõõri koos kõie, mida ei saa purustada nii kergesti nagu lahus olevaid niite. Paulus tundis energilise eesmärgi saladust. Tema terwe tegevuse üle oli kirjutatud: „Ma kujan ettefeatud märgi poole, ülewelise Jumala kutsumise mõiduanni poole.“ Mõõsem eesmärk, mis keegi surelikkudest omale võib saada!

Soolas töö.

Uinus on fordamineku isa. Kawafindlast töö- tada oma eesmärgi saavutamiseks, kroonib kindlasti waewanägijat. Töö on ainuke seaduslik maksuwa- hend maailmas tõelise edu eest. Edu tee wäraw ei seja awatuna; ta langeb finni iga läbiläinu järel. Igal uuel edu soovijal tuleb see awada, ja see nõuab isiklikku jõupingutust. Enam kui oluforrad inimesi loomad, loomad inimesed olufordi. Mehed,

Soolusele järgneb

kes paistawad välja oma saavutustega, on ije omale rajanud tee läbi raskuste. Väike algus ja madal seisus pole talituseks juurele edule. Waejed poisid ja tüdrukud, kelledele alul ei teatud juurt tä- helepanu pöörata, on jõudnud tähtjatele aladele ja juhtivatele kohtadele seltskonnas. Paljud tänapäe- wastest wäljapaistwateist meestest on tulnud maalt või olnud kufagil jooksupoisiiks. Soolas töötamine on neid aidanud edasi. Wõideldes waejusega on nad enestele hariduse saanud, mis neile mõimaldas elu kohustusi täita. Wäsimatult on nad ära kajatunud iga minuti edasijõudmiseks omal alal. Suurimad kirjanduslikud teosed on töötatud välja waewaga. Sume töötas kolmteist tundi päewas oma inglise ajaloo kallal. Beethoven paneb imestama maailma

oma muusikaliste teostega; kuid imestama peab ta tema püsivuse ja hooljuse üle. Tema teostes leidub maemalt takti, mis ei oleks kirjutatud ümber üheksa korda. Misjonär Carry tegi kingsepa tööd ja nuris sealjuures ka teki ning valmistas ennast ette juurele paganate nalguustamise tööle. Ajaloolane Gibbon oli niikasti talvel kui suvel kell 6 hommikul oma töötoas. Kaksikümne aastat kirjutas ta raamatut: „Rooma riigi lagunemine ja langus“, mis-

riffalik lõikus.

juugust teost niikasti loetakse intellektiga.

Tänapäevane maailm, nende seas eriti noored, kalduvad wildakule teele. Võideldakse liihitee töö-päeva eest, aetakse taga kerget, lodevat elu ja weedetakse päevad tiuhjade asjade ja iseloomu nõrgestavate ihade tagajärjeks. Tõstise ja hoolja töö jaoks ei tunta enam huvi. Põhjalikkus mingisuguses ettevõttes ei vääri tarvilist tähelepanu. Sarnase ilmavaate ja talitusviisi tagajärjed annavad ennast ikka valusamalt tunda. Töö ei sijalda ise-enejst enam naudingut, eluväsimus valdab paljuid, millele järgnevad hulgalisjed enesetapmised, kõlblus langeb madalamale tasapinnale ja haiglane olek, mis tõhkinud juurel mõõdul laiskuse, hooletuse ja pealiskaudjuse piirilajest, täidab enam ja enam inim-

juugu. Töö on õnnistujeks, kui jeda tehakse õiges vaimus. Mingi asi ei mõi teda asendada. Znimene areneb harjutamiste läbi, olgu see füüsiliselt või vaimiliselt. Sieti talitab see, kes ära kahtab iga tundi produktiivjeks tööks ja enesetäiendamisejeks. Nus töö ei ole kellegi häbiks ja usinus maemaks.

Töö ja edasipüüdmine nõuab julgust. Julgust kogutakse võitluses ja töös. Kahtlus ja aradus halvavad tööhõu ja vaimustuse, ja takistavad haljale õhjale jõudmist. Eesmärk on elus nagu lipp sõjamaes, mille poole peame püüdma ja temaga kaasa liikuma. „Tooge lipp tagasi!“ hüüdis pealik lipufandjale, kui Alma lahingus väerind taganema hakkas, kuna aga lipufandja püüdis edasi tungida. „Ei,“ hüüdis lipufandja, „tooge mehed edasi lipu juure!“ Julgus ja püüdlikkus aitavad igaihte läheneda eesmärkile. See nõuab julgust, tagasi tõrjuda kõik kuujatusjed ja pealekäimised, mis võivad takistada töötamist ja eesmärkile lähenemist, eriti veel siis, kui need kuujatusjed tulevad lähedaljeisvate sõprade ja sugulaste poolt.

Palju tähtsaid Ameerika riigimehi oli koos ühel juurel pidusõõgil, kus mein woolas rikkalikult. Ent Colfax, tookordne Ameerika asepresident tõrjus tagasi weiniklaasi, mis talle pakuti. Üks senatoritest, kes oli ennast võtnud hästi täis, tähendas pilkavalt: „Colfax ei jõanda juna.“ „Teil on õigus,“ vastas asepresident, „ma ei usalda ennast.“ Maailm vajab julgeid mehi, kes kartuse, au või rikkuse pärast teiste ees ei roomaks, vaid truuhündamliselt täidaksid oma kohuseid. Kõige julgem võib inimene olla siis, kui ta teab, et ta teeb õigust.

Püüvus.

„Vaata, maamees ootab kallist maa vilja, pitta meelega jeda oodates, kuni ta saab varatsje ja hilise vihma. Olge niikasti teiegi pitta meelega.“ Kes külmab, külmab lootuse peale, kes töötab, ootab oma töömaeva leida hiljem. Mida maailm vajab, on mehed, kellel on jõudu töötamisejks ja ootamisejks, kes neid maailm ülistab või välja naerab. Mõniagi kord on kergem töötada, kui oodata selle töö tagajärgi. Kamatus ja vastupidavus on looduse hüüdsõna; jeda õpetab niikasti taime- kui loomariik. Nastakümneid kestev õppimine teeb õpipoisi täielikuks meistriks. Kui Howard Burnettilt küsiti, miks ta nõuab tuhat franki joonistuse eest, mis ta ometi viie minuti jookjul teinud, vastab ta: „Sa, ma olen kolmkümne aastat jelleks õppinud, kuidas jeda teha viie minutiga.“ Kuulus kunstnik Michelangelo töötas kümme aastat oma kõrgewäär-tuslikkude maalide „Zoomise“ ja „Viimase kohtu“ kallal, et nendega ehtida Sirtimuse kabeelit. Ta liik-kas tagasi igasuguse õjalase taju, et mitte määrda rahahimuga oma pinslit. Vastupidavus ja kannatus on paremad iseloomu katsetivid, kui mõni kangelastegu. Palju inimesi ei luba oma põhimõt-

teid ja tood juurduda, maid fujuvad neid jalle mälja, nagu lapsjed istutatud lilli, et näha, kas nad kasvavad. Me ei pea mitte üffi töötama, vaid fa ootama. „Kes otjani kannotama jääb, see peajeb,“ kõlab taemalif nõuarne.

Rõigis edu astmetes etendab juurt oja inimeje tahe. Inimene, kui looduse kroon, on loodud waba tahtega, mida ta ije peab õigele teele juhtima ja fa juliffuse teenistujeks rakendama. „Kus tahe, seal tee,“ ütleb manafõna. Me kuuleme, et raudne tahe faamutab kõif. Me peame tahtma edu, taotlema ilufaid eesmärke, töötada, wõidelda ja wõita. Inimlifkude nõrkuste ja patuste harjumufte läbi on küll tahe nõrgestatud, aga jeda wõib kasvotada harjutamise läbi. Inimestel ei puudu nõnda palju andefust ja wõimeid, kui ta het etewõtteks fa töõfs. Tahe, mis piibendatud aujatele ja kõrgetele põhimõtetele, on ilufa ifeloomu arendamise ja wiljaka elu pandifks. Rõigil noortel on juured arenemise ja fa juliffu elu wõimalufed. Kasutagem neid õigel ajal ja otstarbekohaselt. Selle läbi kindlustataffie õnneliff elu ja ilus igawiff.

Lähtfaim ülesanne noortele.

A. Sabraf.

„Tere hommikufut, härra Klawer! Rõõmustan fünd nähes. Kuidas ja ometi läigid — juba faugele paistab fu hiilgus. Ja kui ilufad helid fuft kostawad! Pifarad tulewad filmi manadele ning noorte füida hüppab rõõmust sinu ilufaid heliffi fuuldes. Reed fiidulaulud walmistawad rõõmu kõigile. Oh wõifsin fa mina nõnda Jumalale fiitufst laulda! Sa oled tõesti nii ütlemata fena ja elufstad nii mõndagi furba fiidant.“

„Ja, armas noor, ja imetled mind, kuid ma pole olnud alati niifugune.“ — „Milline olid ja fiis ennem? Ma olen fiind näinud alati niifugufena.“ — „Oh, kallif noor, finul feifjab elu alles ees ja ja ei tea kuigi palju mu minewifufst — ma olin ennem metsas.“ — „Metsas!“ — „Jah päris metsifus metsas.“ — „Mis tegid ja fiis seal, härra Klawer,“ — „Kaswafin . . . olin fuur puu ja kaswafin fuures paffus metsas, fuhu waewalt inimesjed tulid. Siis ma olin päris metsif: fuiwad offad rippufid alla mööda mu külgi ning famtel-danud olin igaltpoolt. Minult metsloomad tulid minu warjule ja fullid lendafid mu poolrippu-watele ofstele.“ —

Tõesti Klawer, mida me nüüd näeme nii ilufjana ja mida mängides rõõmustame, oli ennem ainult metsaskaswaw puu, kuna ta pidi tegema läbi mitmed arengud ja rasked protfessifd, enne kui fai fellifeks, nagu on praegu.

Seal tulid korraga inimesjed ja lõifafid jalalt maha selle toreda puu. Igatahes fiinnitas lõifaf-

mine puule malu. Kuid jellega ei olnud meel midagi faamutatud waid nüüd alles hakkas tema juures töötamine peale. Kui talt olid ära raiatud offad, weeti teda lohifstades metfajt wälja ning wiidi faewefkiffe. Siin teda tahtuti ja faeti; puule ei olnud selline toiming muidugi meele järele. Pärast asetati temast faadud lauad fuuwama. Kui wiimafed olid fiillalt palawufst kannatanud ja töötamifeks kõlbulifud, wiidi neid meistri töötuppa. Nüüd alles hakkas aga see päristöö. — Siin neid möödeti, friipfutati, faeti, hõõweldati, peitel-dati, liimiti ning täiendati meel teistest puudeft faadud materjaliga. Kui ta oli omandanud teatud fuju, asetati temasse fa feeled. Peale jelle kõige tuli wiimane poleerimine, mis oli raske ülesanne, kuid andis Klawerile ilufa läike. Nüüd kõige wiimaks tuli meel häaldamine ja alles fiis, kui kõif Klaweri feeled olid wastawalt pingutatud ja hästi firgeks tõmmatud, wõifid nad nii harmooniliffelt kõlada.

Seda tähele pannes näeme, kui palju on olnud tööd ja waewa enne kui metfjas kasvawait puufst fai selline fuurepärase Klawer, millel wõib mängida nii ütlemata ilufaid wiife.

Niifugune wõimete-wäljatöötamise jeadus on maksew termes loodufes. Selle on finna asetanud Looja ije, muidugi inimeje pärast ja inimesele ja meel enam: inimeses eneses peituvad wõimed, mis on algafimel ja arenemata, kuid mida peab fingimata arendatama. Selles afjas tuleb Jumal ije inimesele appi. Igat noort, keda Jumal kufsub, tahab Ta kasvotada ja arendada.

Me peame efiteks lahti faama neift harjumufteit, faldumufstest ja wiifidest, mis on Jumala ja loodusejeaduste wastu, mis nõrgestawad meie feha ja wainufjõude. Siis peame arendama oma wõimed kuni wiimife wõimalufeni ja neid tarwitanta Jumala auks.

Kuid fuurem jagu noori lähewad jelleft eluif läbi üfksõifsel; otfe kui poleks neil fiin mingit eriliff ülesannet. Nad on loitud ja neil pole millegi poole piüida. Selline elu on patufstamine Looja ja enefe wastu. Meis peituvad fuurepärafed wõimed ja talendid finnikafetuna, otfe kui kallifkiwid maapõues ja merefiigawufstes, mida ainult piufiwa ja waewariffka töö läbi wõib tuua esile. Meie aga ei ufugi, et meis midagi on, waid arwame, et oleme nõrgawõimeliffed ja faamatud, kes peawad te-gufsema ainult tagafihoidlifult ja et oleme niifugufsteks loodudfi. Kellel selline arwamine, see igatahes jääb finna kus ta on . . . Meie kui noorte kõifim kohufstus on ära tunda wõimeid, mis meis peituvad, neid arendada ja tarwitatawaks teha kuni wiimife wõimalufeni.

Me ei pea olema omas tegewufes loitud ja üfksõifsed, waid pingul, nagu Klaweri feeled. Kui Klaweri feeled lafkuwad järele ja muutuvad loifuks, milliff häält wõib wiimane fiis anda. Minult

jeelabi, et kõik feelled oma otstarbekohajelt on pingutatud, võivad nad esile tuua koostöölasi häält. Samuti on lugu ka noortega.

Järgnevalt toon paar väljavõtet E. G. White kirjutistest:

„Kui noored tahavad tänapäev olla piisivad nagu Daniel, siis peavad nad välja sirutama iga vaimuliku närvi ja muskli. Nisand ei taha, et nad peaksid seisma jäänud, kust on alanud. Ta joovib, et nad saavutaksid kõige kõrgema täielikkuse seisukohta. Ta tahab, et nad lähetsid redelit mööda üles kuni kõige kõrgema astmeni, et võiksid sellest siis astuda Jumala riiki.“ — „Messages To Young People“ lhf. 164.

„Jumal on andnud noortele talente neid Tema auks kasutamiseks, kuid paljud tarvitavad neid pühitsevate ja pühaduseta otstarbeks. Paljudel on võimeid, mis arendamise korral tooksid rikkalikku edu nende vaimulike, moraalse ja füüsiliste jõudude kasutamises. Kuid noored ei peatu, et seda ära mõista. Nad ei arvesta oma tegemise vale suuna tulemusega. Nad on julged hoolimatuse ja rumaluses ning ei pane tähele mingit nõuannet ega noomimist. See on kohutav efsisamm. Noored oleksid kõige mõttelised, kui nad tuletaksid meele kõiasja, et Jumala film on valvamas nende üle, et Jumala inglid valvavad nende iseloomu arenemist ja kaaluvad nende kõlblikkust.“

„The Youth's Instructor“, 27. juuli 1899.

Wõiksinime meie kui noored ära tunda meis peituvaid talente ja neid välja arendada õiges suunas, sest paljud noored piinuvad küll sellel alal kõrget seisukorda saavutada, kuid nad on hakanud ehitama ebaõigetele alustele, ja selle asemel, et jõuda ideaalsele kõrgusele, nad kukuvad kuristikku, kust ei ole pääsmist.

Meie teha- ja vaimujõudude kõigeparema väljareenemise saavutamise siis, kui käime selle juhatuse järele, kes need võimed meisse on asetanud. Tunneb ju meister oma valmistatud asja kõige paremini ning võib seepärast anda ka kõige täielikumad juhatused sellega ümberkäimiseks. Nõnda on ka inimisega — me ei saa oma võimetega talitada nagu meile meeldib, sest meie pole ju neid loonud, ka mitte meie õpetajad ega wanemad, ei ükski teine inimene terwes maailmas pole neid meile andnud. Kaks järgnevat väljavõtet näitavad meile meie talentide õiget väljaarendamise suuna, ja ainult sel teel võime neid väärtuslikult tarvitada ja jõuda ideaalsele kõrgusele. —

„Igat võimet, igat omadust, millega Looja on ehitanud inimlapse, peab tarvitatama Tema auks. Selles tegemises võimete väljaarendamine on kõige õnnelikum. Täemased printsiibid peavad olema elus esimesel kohal, ning iga edusamm, mis on tehtud teaduslikes ja intellektuaalses arenemises, on samm ligemaks inimese ja Jumala ühinemiseks.“

„Fundamentals of Christian Education“, lhf.

543, 544.!

„Jumal tahab noori võtta vastu nende talentide ja rikkaliku häätahlikkusega, kui nad end ainult pühendavad Temaale. Nad võivad saavutada kõige kõrgema tarkuse ja teravmeelsuse seisukohta. Ja kui nad on täislaalustatud põhitõdede juhtnööridest, võivad edasi teha tööd, mida Jeesus taevast tuli tegema. Nõnda tegevuses on noored oma Looja kaastöölised.“

„Messages To Young People“, lhf. 170.

Kui elu enam ei pašu midagi.

Kõigile elusaile, loomulikult oleks on omane üks tähelepanemataid elunähtusi — tung elu alal hoida. See nähtus esineb nii tahte ning mõistuse kui loomusjutni juures ka juurima armetuse mõjule hoopseva külluse korral.

Mainitud tung kannab vabatahtlikku laadi. Ta kutsub esile teadliku ja korraliku eluviisi. Et loodus valitses otstarbeis ja kottukõla, peab loodus hoiduma õiges roopas. Seejama läbi kiffendatse juurima võimust. Loodolemusele võimandataste elada oma otstarbe kohane eluiga, kuni mõjud väljaspool tahtepeiri, nagu jeda on wanadus, oma lõpupitjati elule vajutab — siit jaadit ja mitte enam! Wanemaid kohustataste andma oma järeltulijatele tarvilist tuge ja korralikku eeskujut.

See tung ei hoolitse mitte iifsi pikema eluea eest, maid et inimesel jääljuures ka mõtet oleks elada — hää käekõigu eest; et ei oleks haiglasi ja närvilisi inimesi, kes joovivad jurra.

Ka inimene ainult talitab lubamatult, loomustastajelt, kui näeb igal juhulkihel heffel elust lahkumise jaoks usse arvatuna. Siis ka ei näe valguist, mis õnnele pühendatud inimesed näevad neissamus olukordades.

Suffunud laeva fillul õnnetusse sattunud inimene andub nädalate wiisi jügavuse pinnal murdlaenete õõksutusile, ei heida meelt, ei kaota julguist ega lootust pääsmisõnne võimalusse. Sääal ta teeb siis töotuse vooorustega, tahab kindlal pinnal veel õnnelikum olla kui kunagi enne, sest aimab, et elu on nii lühike, aga võimalusi ja hüvesid nii palju.

Tal oli igapidi õigus. Ta oli endale abi kindlustanud. Ka jee on enam kui juhust, kui jarnased tahted ei täitu.

Alga jääal, kus ta õnnelikus jaab, on neid, kes tüdivad elust. Umberringi, võib õelda, loodus heldel käel puistab oma maassuta hüvesid. Paistab elustaw päike, kasvab rohi, lõhnab tuhandeist õitest kirju aas, võib näha ja kuulda elu ja askelduste ilusaid mõtteid: sipelgate töd, jooeksu ja mängu, putukate põrnitusi ja lindude laulu; nii mõnus on töötaja silmale näha, kuis edeneb töd, või rõõmstatada kuis maitseb toit ja pubkus; või jälle, kas meid ei peaks hüvitama moodne tehnika ja elu kiire tempo . . .

Uga ometi mõnedel inimestel ei meeldi tops elada. Sädalavad ja ei näe oma ümbruses midagi erilist silmapaistvat. Ja mis veel imelikum: rohkem need, keda elu ja võimalused liigagi hellitavad. Minult vähemus elustiidimüüjst osutub tõeliselt armetuselt, kui piinarikas haigus on ühtlasi ainelise wiletsuse põhjusiks.

Elustiidijad moodustawad ühe iheäralise ijeloomu tüübi. Nad on liig õrnafundelijed, melanfooljed, jentimentaalljed egoistid (kurwameeljed, enese-armastajad). Kui üks kawawäärne asi käib nende joomide juumale wastupidi, siis see tähendab neile juba, et elu ei paku enam midagi. Närweerivad tühise asja pärast. Neil puudub ijeloomu energiline olem — ijeloomu tahteline kindlus, kuna ümborus on omajagu kare. Mõnda nad ei tea, kuis elada siin maailmas. Neil pole millegagi tegutseda ja walmiwad pimestatuil waimuülmil „kajulikuina“ — hüpata jõkke . . .

Pealksid nad aga teadlikuks jaama ja rahustuma — jekt kõik pole kadunud weel nende elu wõitlusliinil!

Sellega oleks juba osalt wastatud küsimusele: Mispärast juhtub elutiidimüüsi olukorras, kus wõidakse elada?

Oma wihjad pehjawad!

Kui elu ei paku enam midagi erilist, siis inimene, see on sinu närwi, i. o. waimu ehk mõistuse kestuse jüü. Waimu normaalsuse eest oled jina Dooja ees wastutaw: wastutad oma õnnetusega. Dooja on sind loonud ja ka kõik võimalused sinu õnneks võimalikuks teinud — nii palju kui jeda eijumise inimese patt ei ole kirjendanud — ja müüd ja oled see, kes oma õnnega arweid pead pidama, mis jelles seisab: ole oma waimutempli korralik majapidaja! Sa ei pea armetu olema, kes ja tõdeliselt ei ole armetu. Mõistus wõidak armetuse. Õnn, see on wõidurõõm. Õnnelik on Jumalat näinud nii, kuidas maies nähakse.

Õnnetu inimene on olnud kauemat aega teatud häwitawate mõjude all, olgu jeks oma keheline nõrkus ehk teiste meeletud kiujutused. Neile oleks pidanud oma jõuetusegagi wastu hakkama ja hää tahte juures oleks olnud õnnel wõit.

Peab algama oma terwise eest peenjusteni hoolitsemata, joomises, joomises, riietuses, puhkuses jne. Oled nii oma terwise nõude täitnud, siis jul on kaju ka järgnewaist enesekaswatawast wõtteist. Siis katsu olla mitteteadlik igale walule. Tee katseid, wju paranemise ja jul on tingimata edu! Minult tahte abil wõid olla see, mis olla ihaldaksid, aga praegu weel ei ole. Kindla tahte kontrollides jaad lasti juurimaisi kehaliisist rikkisist ja pahust harjumisist, mis on õnnetuse põhjusiks, nagu pillamine, lohatus, laiskus, närwilikkus jne.

Õnne templi wärawale on kirjutatud tuliste tähtedega: Meed, kes tahawad jisse astuda, piinidku puhastada oma jüdanit.

Õnnetu jekuforda jatutakse nii: Warem ei lastud mõistusel jarellkaalumiste ja otjuse teel oma eluwijji reguleerida. Sellega on mõistuse ehk tahte tegewus loiuks jäänud ja müüd ta teatab weel ainult juurest rikkisest, aga rikkis parandajat temast enam ei ole. — Saakski, kui inimest jüst hää kontrolli alla wõtta. „Alma minuta ei wõi teie ühtegi teha!“ ütleb Kristus. Rohane abinõu on kristliku elu jultnöörid. Meed päästawad õnnetu hukatuselt ja jaawad õnnelikule kestwaks toeks. Mõistke neid jõnu: usk, lootus, armastus! Üst, lootus abisje, mis ülewalt — Wõigewägewamalt — oma alguse jaab, neile, kes tõde armastawad ja illekohut põlgawad. Meie õnn on meie käes nagu põllumehe peas wilja-seeme, õigel ajal mulda panna ja looduse jõududele kaswataada jätta.

Uga maailm ja need, kes on maailmast, ei mõista neid jõnu. See on ilmalik, patujulajelik, mida Jumal wihkab ja mitmele põlwele kätte mihtleb.

Uga Jumalale ei meeldi nihelda inimest õnnetu olekuga. Palju, mida inimene kannatab, on temale kaela tõmmanud maailm ja ta ise, täites mitte iijiskonna ja looduse nõudeid.

Õnnetule olekule on patt tihti lähedaim, jellepärast jekigan jüinkohal patu mõistet. Mispärast peawad siis õiglus, aujus, kasinus, üldse woorused meie eluawaldustes eijkohal olema ja kui nad ei ole, on jee patt?

„Teie käsi peab hästi käima jüin maailmas,“ käjib wies käjil piiblis. Siis ei ole kaebeid, hädalduji, nurisemisi, kadestamisi, kui endal terwiist — armuferjamisi, mitte aujal kumbel pöötoiduse hanfimisi, nagu ülejõõmisi, petmisi, liiakaswõtmisi, warqusi, roime jne. Meed teguwijjid on inetud ja pahad. Sinu paha ijeloomuga tegu juhtub igal juhtumil teistesje. Sa annad endast halba eeskujut ja mõjutad jeeaga oma ligimest kaudjelt õnnetusele ehk teed teda otjekohje õnnetuks. Mijugune jekuford loob jüin ja jüin ligimise hinges tingimata wastolud, millede läbi ei ole enam õiged waated olule; siis ollakse ka waewalt oma jüüis otjekohene, siis tuleb nii wälja, et teotatakse ja jalatakse Wõigewägewama nime, nagu ta oleks jüüidlane ja ei juhiks maailma.

Waat, mittekorralik eluwis juhtub õnnetuse nii ja kutjub patu efile. Ja wiimane patt on jee, mille ojalistel ei ole ajat taewariigis. Teiste patt teeb jüin õnnele pääsemise raskendatuks, jüin oma patt — wõimatuks.

Kui oma andeid ja võimalusi kurjasti ei tarwitata, siis on tingimata elujekus nii, et oleks anda rohkel käel puudustkannatajais, toetada aujaid otstarbeid. Seega aitad jumaliku korra maksuwust jalule seada, Jumala riiki kaswada, ja walmistad jeeaga rahu oma jüidannele. Sädaline, wilets, loiu mõtetegewusega inimene jeda nõuet enda ja ümbruse õnne juhtes täita ei jõua.

Totib küsimus, kas ei käi need wälised häwitawad mõjud jüiski harilikku inimese tahtejõust üle?

Rahvadki, aga neid võib ka võita. Näiteks elame moodjal ajal. Elu tekitab juuri pinewusi. Ümberingi hargnevad pöörased faktid, jünnib võitlusi vägivalla ja ülekohu vastu, on võitlusi olemasolemise eest, kus teieid sinust ette jõuavad ehk sinu teened jeltskonda ei rahulda, ja kust ja neid võinuid võtad — õnnetus, juur õnnetus!

Pane tähele, mis sinust siis saab, kui hakkad järjest oma iseteadvusele jaamatusest disteerima, tähendab petad lihtsalt halva tujuga enna, et oled jaamatu, lootujeta. Vähema või pikema aja keskel ja oled kohmatuse omanud. Paratamatult pead endale lubama teiste muigeid, naeru, eemaldust ja muud. Kuna ja oleks võinud eneseväljaldusega jaamatuse õigel ajal ära tõrjuda.

Nii ei pea ülitüdimuse põhjusti veeretama vaelekohe jooksvaile sündmusile ehk asjaolule, et elu ei paku midagi, vaid põhjus on tingitud õhustamatusest seisukoha võtmisel maailmas. Elu on meie aja täiesti tundeelulist laadi, milles oma mõtisklustega wahajuhumiste pärast rikutakse õnnelik olek. Näiteks mis kõik meie ajal ei jünni? Palju jaadakse elu põhimõtetest aru? Palju mõtleb moodne inimene oma eluviisi üle? Kuidas käitub ehk loid tahe — j. o. mitte enam tahe, vaid soov — lihtab, nii kallutakse. See põhjavajumine kutsub ka paratamatult elutiidimise ehitte. Taarvet ütteleb, et kui ma pattu finni pidajin, siis läksid mu luiskondidki wanaks.

Kga halb mõju on maailmas ehitatud tuhanded variantides. Võisteldakse veel nende kauguse pärast. On siis veel ime, et inimesed tiidivad elust!

Kga Kristuse järelkäijatole veldakse: Minge välja temast, et teie ei saa oja tema pattudest ja tema nuhtlustest. Kristlase waimus nendele maailma mõjudele wastuseisimine ei nõrgesta inimest, vaid palju enam teeb teda tugevaks. Wastupanu piisnõus jee teeb teda kannatlikuks; kannatus jaadab lootuse ja lootus ei peta alati inimest, sest Jumala armastus on välja walatud inimese südamesse.

Ebaloomulikk on inimesele jee, kui elu ei paku enam midagi.

S. Pilt.

Kiri ühele emale.

Armas ema!

„Mõne päewa jookjul võin ma istuda woodis veel vaid ainult pool tunnikest päewas; muudu laman ma piiswalt. Süda ei tööta enam jugugi. Täna warakult ütles professor midagi, millest ma ei jaanud täpselt aru, mis kõlas nagu „walmis olla...“

„Walmis olla“ — oh ema, millele? Nii raske on jurra noorelt! Ja, kui ma võiks vaid ühte — jurra walmist! Ma pean olema walmis jellele, et olla läinud tulewa nädala algul — ja ma ei ole

walmis. Walud puurivad peaaegu wäljakannatamatult, aga tõesti wäljakannatamatu näib mulle, et ma ei ole walmis. Lained mäsawad minu ümber, järgmisel filmapilgul võiwad nad liiia kofku üle minu pea — ma ei wõi enam kaitsta end. Kõige halvem on aga, kui ma wajudes waatan üles taewa poole, siis on jee kaetud pilwedega, segane, tume, jurnud. Saabub õõ, kuid ükski täht ei jara minu kohal, millele ma võiksin waadata waibudes.

Emma, ma polnud kunagi jumalakartlik; aga ma tunnen nüüd enam kui kunagi warem, et jeal on jüiski midagi, mida meie ei tunne, midagi jaladuslikku, tumedat, võim, mille kätte meie langeme, kellele meie peame wastama kõigile küsimustele — ja jee on minu piin, et ma pean kartma jelle eest, jurnuks pean kartma enne kui ma juren; et ma ei tea, kes on jee; et kõigewägewam jeal on mulle nii wõõras, nii tundmatu, nii kole. Oh ema, kui ma tunneks teda! Tead ja veel kui ja läksid nii mõnigi ford meie — lastega õõ tulekul läbi metja wastu isale, kes tuli töölt? Meie jooksiine mõniford sinu juurest eemale, fargasime minema ja nägime end korraka ükfinda. Sammud tulid läbi pimeduse — milline wäriwapanew hirm wõõraste jammude ees! Need wõisid ju olla ühe wäga kurja omad. Kga milline õnnis rõõm, kui meie tundsiine, et need olid sinu jammud, emma jammud, kes õffis ja hüüdis meid. Ja nüüd kuulen ma jällegi samme pinedas ükfinduses, mida ma ei tunne. Oh ema, miks ei tunne ma neid?

Sa ütlesid mulle, kuidas ma pean pidama end ülal elus; kuidas riietutakse wiisakalt, kuidas jüüakse, kuidas tullakse elust läbi takistusteta. Sa oled hoolitjenud minu eest, nagu ainult üks emma; ja wõisid kõigi murede all. Ma mäletan nagu õige kaugete helide üle, et ja pühäl õhtul läksid oma lastega jumalatenistusele, mäletan ka õhtupalwet, mida ja mõned korrak ütlesid mulle ette. Mäti õpetajid ja meid aujusele ja õiglusele.

Kga, oh emma, jee kõik pudeneb nüüd minu jumalähedatest kätest kui abras klaas. Oh, miks rääkisid ja meile nii paljust — ja midagi, mitte midagi Jeesusest Kristusest? Miks pole ja tutwustanud mind tema jammude kõlaga, et ma võiksin panna tähele, kas ta tuleb minu juure sel õõl ja jurra-ükfinduses? Et ma teaks, teaks ka, kas jee, kes ootab jeal mind — on Jja! Nüüd on liig hilja; ma ei võiks enam mõista jeda, sest ma olen liiga nõrk. Kga hoopis teistiti wõiksin ma jurra, kui pilwis taewast murraks läbi täht, mis wistaks oma paiste jellele, kes jeal all wajub laintesse — ah, küll enam kui täht — päike, hommikpäike!

Täna hommikul laulsid õed wäljas laulu; ma ujun, jee kõlas nii: „Oh Jeesus, magus walguis, nüüd õõ on kadunud...“

Siin lõpeb kiri. Ede leidis rahulikult uimuu; tema käes oli leht paberit, kirjutatuna wäriwewa käega, nagu suure rutuga.

A. Kapler.

Looduse pidutsimine.

Kui nooruslik rändaja fergejalgselt läbistab põllud ja niidud, juure julguje ja awara siidamega — täis lõbu ja rõõmu, siis tunneb ta end nii fergena, nagu kuulufs temale fogu maailm. Nagu kuningas oma sõidul läbi maa, nii luurab ta tõstetud peaga kaugusesse — uhke oma kuninglikule kroonile, uhke oma kuninglikule werele, mis wõolab tema soontes. Tema tee wiib teda läbi põldude ja aajade, mööda wiljakat ojakeft, ülles ja alla ja ifka enam tunneb ta oma noorusjõudu. Nüüd sammub ta lähedasje metsja ja terwitab waljust oma wana jõpra. Aga kui hoopis teifiti näib see temale täna, kui imelikuna! — Tema jalg peatub, nagu astufs ta pühale pinnale; — ja wõidetuna tundmatust tundeft, toetub noormees puu najale ja waatab ja waatab. Mählroheliſe ſamblaga kaetud metsjapind, millel kaſwawad paljud tuhanded lilled ja lillekeſed ja ſirutawad oma õied imeſtuſtäratawamais wärwes waſtu walguſele, ſarnaneb kaugele laialilaotatud waibale; ta näib nagu ſammet, millesje on tikitud ſiidiga iluſajamad lilled. Torevalt wilgub ja hiilgab ſiin, ſeal, igalpool. Wäikeſed puutiinwed tõuſewad kui ſambad maalt, ſaledad punakaſpruunid männid ja kaſed nende ſeas kui walge marmor. Kead näiwad nagu paljud ſammaskäigud, kõrged, ülilwad, wõimjad. Seal ſeiſab madal wõjastik kottuſeatud koopana, ſiin nagu altarina, mille aſtmetelt langeb alla waip. Üllewal kõrgel wõlwub ſinine taewas kupli ſarnajelt, mis kroonib templit. Nii ſeiſab ta; nii majeſteetlik, nii imeſtataw. Seledalt, nagu läbi firjute wõlwakende woolab ſiſje fuldne päikeſepaiſte. Ta libiſeb iga ſamba ümber, nagu tahaks ta peegelduda neis, nüüd weel kord nii firjult laſeb ta paiſta waipa ja koobaſt ja altaril puhkab ta kui hiilguſe paiſte. Igalpool edew walguſ, edew päike. On täieſti waifne, ükski hääl ei läbista õhku; ſüggaw puhkuſ, püha palweaeg. Nagu maguſ muſiſka kõiſiſeb tuul kaugele. Kuid ta tuleb lähemale ja heli muutub tugewamaks; ſiis taſemini ja jälle kõrraga haarab tuul ladwadesje wõimſja kõikwõimuga, nagu oleks tulnud kaaja koor ja awanud oma jada kurku kiitufeſ, ſiis weel kord orel oma täies tegeuſes, ja — tuul ſahiſeb mööda fogu oma ſaafonnaga. Ifka taſajemaks muutub laul ja nüüd on weel kõhklewad lõputoonid kaugeſes. Jälle on taſa, jälle püha waifkuſ. Kuid õhuſ on rõõmuſ erutus, nagu lootuſriſas ootus, nagu kuulataks kõik mõne ſaladuſe ilmutamiſt. Ja — imelikult mahedalt heliſeb kuſagilt nagu taewalik hääl, pea kõwemini, pea jälle taſemini; nüüd wõimſjalt ja pealetungiwalt, ſiis nagu lohutus ja hingerõõm. Jumal iſe jutluſtab: taewas ja maa on minu! (Laul 89, 12). Mina wõtan rõõmuſtada oma tegude ſeas (Laul 104, 31) ja taewad tunniſtawad minu imetööd ülles (Laul 66, 5), pane jeda tähele, o inimene, ſeiſja ja mõtle Jumala ime aſju (Jobi 37, 14), minu teede

tarfuſt! „Kes on ſeadnud päikeſe kõrgele? Kes riietab jeda majeſteetlikult? Kes ſegab tuule teed? Kes paneb taewa ſadama? Minuſt jutluſtab päikeſepaiſte ja torm, mind kiidab liiw mere ääres.“ Taewad jutuluſtawad Jumala au, ja taewa lautus kuulutab tema käte tööd! (Laul 19, 2). Ja ſina, oh inimene, ära ſega jeda, o ära ſega jeda looduje pidutsemiſt.

Weel ſeiſab meie noor rändaja ja kuulatab palwelikult wägewat jutluſt. Bidulik meeelolutõuſ ja jumalik jõud läbistawad tema hinge, tõſtawad teda kõrgemale, ülles walguſe ja taewaliku maailma ſjääridesje. Pool teadlikult, pool teadwuſetult pöörab ta end ja lähleb mööda kitsaſt põllurada tagaſi lähedasje külaſeſeſe oruſ. Suure, ſüggawa pilguga otſib ta igawesjes ſinas ja ei leia mida ta otſib. Weel ifka kõlab temale kui juureſt kaugeſelt nagu jõnum taewaſt:

„Oh, ära ſega looduje pidutsemiſt!“

Kalender ja ſüdametunnistuſ.

Kurt Einz.

Kas ta kalendril on tegemiſt ſüdametunnistuſtega? On ſee wõimalik, et kalendri küſimus wõib wiia ſüdametunnistuſe hädasje? Kalendriuuenduje eeft wõitlajatel ei näi olowat jarnaſt arwamiſt. Nemat otjuſtawad waid wäljudes majanduslikult ſeiſufohalt. Senine, kaalufalt põllumajanduslikule rahwaſtiſtule ſeatud kalender olowat teinud oma töö. Sellele järgnenud majanduje ümberkorraldamine tööſtirjele tingiwat ka waſtawat uut kalendrit. Wana aasta oma korratu kuude piſkufeſega ja alati iſejuuſelt langewate pühadega ei waſta enam ſarnaſtamije ja liilitamije nõudele praegusaſa hammasratta tegeuſtiffku.

Nagu oleks induſtrialiſeerimine teinud rahwad õnnelikufeſ! On ſiis põhjuſt rõõmuſ, kui jällegi pannakje etteuõttesje mõni uus metalline kujundus, mis wõtub koha ja leimwa paljudelt tööliſtelte? Kas rahaomanik jaab jelleſt lõpuſ taſu, kui walmiſtatakse nii palju kaupu, et nende hull ületab tarwiduje ja ſee otuſjõu puuduſeſt ifkagi jurutakje tagaſi ſiſjamateſje piiridesje? Inimkond on fiſtud pööraste mäſſawate rataſte ja telgede, õõjuuſwate lainete ja kangide tungi, mis halaſtamatuſt peab teda oma nõiaringis ja rõõwib mõiſtufe. — Kes teab weel õnneſt?

Kuna ſee on nii, et ſee ſiſjub meid kõiki kaaja ka waſtu meie tahtmiſt, peame hoidma endile wiimajeid waranduſi, mis on tulnud meile juurema foguſmije ja wõimſja ſeemije elu ajaſt. Seſt mis on inimene hingeta, mis on hoorattale ſarnanew, ſeemije eluta inimene? Ja kui harwa wõib rahuldada ja waigiftada hinge wäline elamuſ.

Sellepärast ei kuuluta meie riigikodaniku vastutavust majanduse, vaid Jumala vastu. Inimene, kes peab end vastutavaks Jumala ees, täidab oma koha maailmal. Ta ülikenasti astub liimiks inimeste loomisühingusse. Tema elu on korraldatud juure apostli juhtsõna järele: „Ja jelle sees püüan mina alati puhast jüdametunnistust hoida Jumala ja inimeste vastu.“ (Apostl. teg. 24,16.)

Puurtimatu jüdametunnistus Jumala vastu — jee läheb eel. Rohusetäitmine ümbritsevas maailmas kuni äärmuseni, nimelt piirideni, mida on tõnmanud Jumal, hoiab jüdametunnistuse haavamise eest inimeste vastu. Inimene ees jüüdlane jüdametunnistus on jüüdi ka Jumala juures. Puhast jüdametunnistus Jumala ees jääb jellewastu wabaks määrdumisejt, kui inimesed jeeavad üles nõude, mis on jühitud Jumala kindla tahte vastu.

Kalendriüenduse küsimus, mida majanduse jeejuhtohalt tuleb wõtta väga tõsijelt, wõib eriti jüügalwalt haarata miljonite jellejt tabatud inimeste jüdametunnistusesje. Selle küsimuse wiimjel wäljarengul jeeatakse nad otjüstamise ette, kas teenida Jumalat wõi mamonat. Sõna Jeesus, mille järele on wõimalik ainult emb-kumb neijt, ei tohiks olla jattunud weel täiesti unustusesje meie kaasaegsete juures. Siin on tegemist nende miljonitega, kes peewad loobuma majandusjuhtide etteütlemise järele puhkepääwast, mis on neile püha. Ühedel on jelleks pühapäew, mida nad pühitjewaad Jeesuse ülestõusmise mälestamiseks, teistele hingamispäew, mis tuletab neile meelde Jumala loomistegu.

Pole jugugi ükskõikne, kas üldje kumagi peetakje kuue tööpäewa järele ühte puhkepääwa, kusjuures aasta-aastalt leiaks ajel nädala niikumine kumpäewata päewade läbi, wõi kas jääb jeeamata aastatuhandeid kejtunud nädalatekäik. Kristlajele, kes on hoidnud alal weel jädetki pühakirja, piibli, jumaliku ilmutuse usust, tulowad siin koke esile raskused. Ei paawjt ega konjistorium ei wõi wõtta temalt jüdametunnistuse kahtlult tõijasja ees, et tema weendumise läbi Jumalast pühitjetud puhkepääew ei pea langema enam päewale, mil ta oli harjunud austama Jumalat.

Ka jellele, kes ei jaga jeda weendumist, on wõimata üle jarnase ettekäände minna lihtjalt edasi päewakorrade. Iga tõsijelt mõtleja ja tähelpanija peab tunnistama, et meil praegu pole enam üleliigsust õigluses. Kui inimeselt, kes jelles liikumas maailmas on leidnud ja hoidnud alal peatuspunkti usu läbi Jumalale ja oma puhkepääwale, tõnmatkje wägivaldaga jee kindel põhi jalgade alt, jüü wõetakje ühedelt parim nende inimlikkusesjt ja teijed tehtakje märteriteks. Meed, jäädes ustawaiks oma weendumusele, on walmis oma usupõhimõtete alalhoidmisejks tooma juurimaid ohwreid. Üuendust pooldawalt küljelt ei wõida juruda maha tähendust, et jarnast jüditat asjasje asetumist on oodata waid

wähemujelt. Kindlasti tekib wõimalus lümmatada jarnast vähemust lihtjalt hääletamise teel. Siiski peaks pandama tähele, et inimesed ajal, mis poliitilisel alal kuulutab juurt ojawõttu oma rahwa vähemuse heaks, kes on wõõra walitjuse all, wõiwad tuua esile arusaamist ka jelles vähemusküsimuses. Weendumus, mis on jaanud jüdametunnistuse asjaks, ei laje juruda alla end ka jundabinõudega. Tema maashoidmisejks tuleb tarwitada peale jelle eriti juuri jõude, mida parem peaks tarwitama kajutoowamaks tegemusejks.

Oleks siin tegu ainult puhkwälise õigetjpidamijega oma wanaduse tõttu auwäärjest jeadeldusejt, jüü leiduks muidugi tee kõigi uuenduse wastaste kahtluste laialiajamisejks ja ka aeg teeks oma töö. Katoliiklased ja protestandid pühitjewaad pühapäewa Jeesuse ülestõusmise mälestamiseks ja waatlewad jeda päewa kui wanatestamentliku hingamispäewa jattamiseks; jellewastu on mõnedel ewangeelilistel kogudustel hingamispäew ühine Jsraeli rahwaga. Kuna tõelikkuses katoliiklastele esimesel joonel jidum oleks paawsti korraldus ei lajeks wististi protestantlastest tõsijstlikud oma pühapäewa tuua ohwriks kalendriüendusele blankopäewa mõttes wabameelsete juhtivate waimulikude otjuse läbi. Weel tugewamini juurdub hingamispäewa pühitjemine ülalnimetatud ujulahkude poolehoidjate jüdames.

Hingamispäew, tähendatuna meie kodanlijes kalendris kui laupäew, on wanatestamentliku päritolu järele Jumala puhkepääew loomistöö järele. Aususwäärje loomistöö järele on Jumal õnnistanud ja pühitjenud jeda päewa ja ühtlasi eraldanud ta puhkepääwaks.

Asjaolul, et kirik on jeadnud piibllise kumnest käjüst arusaamise ajemele teise, mille järele puhkepääwa puutum käjt kõlab: „Sina pead pühapäewa pühitjema,“ lähewad lahtu waimud kristlikus laagris. Tuntud juurkirikud wiimwad jumalateenistuse pühapäewale, kuna jeitsmenda-päewaadventistid peewad kinni wanast hingamispääwast, kahjustamata halvast kuuljusejt, et nad armastada juutide õpetust. Sellele, kes usub piiblit, pole jee märgu- anne tähenduseja, et wanatestamentliku jónastuse järele pole hingamispäewa pühitjemise käjt jinajitlise päritoluga, waid anti ajal, mille wahetordi Jeesus tõi esile kumagi kui eeskirjulikke ja jumaliku tahte wastawaid. Wariseerlikud wastasjed piüüdisid jeadu temale lõkju küjimusega, kas on lubatud abielu lahutus. Tema tuletas neile meelde Moosese ettekirjutuse, mis jallib lahutust normaalsuse pidamise juures, tunnistas jeadlust kui Jumala tunnustamist inimese nõrkuse üle. „Aga loomise algusejt on Jumal neid meheks ja naiseks loonud,“ wastas Jeesus; „mis müüd Jumal on ühte pannud, jeda ärju lahutagu inimene mitte.“ (Markuse 10, 1—12). Täpajelt samuti on Jumal loomise algusel oma eeskujuga läbi õnnistanud ja pühitjenud hingamis-

päewa, ja päewa, mida tema on seadnud sisse, ärgu muutu inime.

Katoliiku kiriku poolelt on waremates wõitluskirjades protestantide wastu, näitoks paater Scheffmachi tiilikatofismuses, tähendatud jellele, et pühapäew olewat seatud sisse paawstliku autoriteedi läbi. Ühtlasi, nii järeldasid nad, pole protestantlastel, kes jama päewa pidamise läbi seawad end paawsti autoriteedi alla, põhjust teistel juhtudel, nagu katoliiklik paastumiskomne, tõugatq endasi jama autoriteeti.

Kuna Luther lihtjalt „rahu pärast“ jäi pühapäewa juurde, on katjunud hilisemad protestantismi eest wõitlejad leida alust pühapäewa pühitsemisele pühakirjast, mis ühfinda peab olema jidaw jidametunnistusele uuendusliku põhilause järele. Kuna ka adventistid tahawad seista pühakirja alusel ja peawad end wastutawaks olewiku inimeste jidametunnistuse teritamisel jumaliku tahte juhtes; kuna edasi ei tohiks oodata uwanestamentliku seisukoha üle mingijugust arwamiste lahkiminekut usutunnistuste wahel, tahame püüda leida õiget jhti uue testamendi põhjal.

Kui ujume, et õige õpetuse alus on ainult piiblis leida, siis peab tähelepanu alla wõetama kõik jelleks waatluse alla tulewad kirjakohtad piiblis. Wanaade jumalameeste selgetel ütelistel on ülekaal. Wähem selgest arusaadawaid kohti tuleb jeketada nende jõrgi, millede mõte on täiesti selge. Minult nii wõime olla õigustatud ülemaltoodud tekstide juhtes.

Et paganad wõtsid omaks juudi kombe ja mitte juudid paganliku, tõendab apostel Pauluse esimise missioonireisi aruanne. Kui tema ja ta kaastõeline jattusid wastupanule Pisidia maal, Antiochia linnas juudi sinagoogis, „palusid paganad, et neile neid jõnu hingamise päewal pidi räägitama... Aga

teijel hingamise päewal pärast jeda kogus pea kõik linn Jumala jõna kuulma.“ (Apostl. teg. 13.)

Kokkuvõttes peab ütleva, et pühapäewa pühitsemise tõendusallikad polewad küllaldased isegi juba apostlite ajal. Hingamispäew jäi esimestele ristiusu kuulutajatele Jumala pühaks päewaks, millele taewa ja maa Looja pani oma õnnistuse. Selle findlaksategemise walgujel wõidab omas tähenduses jõnnun, mis on Jumalal maailmale wiimisel päewal: „Kartke Jumalat ja andke temale au, sest et tema kohtu tund on tulnud, ja kunnardage jeda, kes on teinud taewa ja maa ja mere ja wee hallitad.“ (Jlm. 14.) Snimestest, kes on koos Looja jelle kutse all, ütleb prohwet Johannes: „Siin on need, kes Jumala kätusõnu ja Jeesuse usku peawad.“ Wõteldes kõigi nende piibliste tunnistuste juures kalendriuuendajate ettepanekutele, millede läbi jegatakse korrapärane seitsmepäewaliste nädalate käik, siis jelgub meile eeljeiswa otjustamise juur tõjidus. Siin on tegu Jumala, meie Looja ja ülalpidaja keda meie austame rahus tema piihal hingamispäewal, auga. Siin on tegemist Jumala, meie lmas-taja auga, kelle igawese hingamise sisse meie loodame jaada tema armu läbi. (Ebrei 4.) Seega on siin tegemist meie jidametunnistuse wabadusega, mis on antud meile ainult siis, kui ta on seatud üheõrgusele, Jumala tahtmisega. Meie oleme liig-jiigawalt seatud oma ülewaltoodud usumveendumusega ja wõime siin tuua esile waid hoiatuse: maailm, mis jumaliku nädalakorra ümberlükkamisega teeb wiimase jannu oma Loojast wabanemiseks, ei wõi oodata hingamisele oma ülalpidaja wägewates kättes. Sellepärast ei wõi meie loobuda Jumala hingamispäewast ega wähetada taewalikkü õnnistust meie kasu wastu.

ÜMIST number 20 senti.

Wäljaandja: „S. P. Adw. K. Eesti Liit“. Tellimised kui ka rahasaadetused jaata Mary Saks'ale Merepuiestee 14-a., Tallinnas. **Wastutaw toimetaja:** M. Bärengrub, Merepuiestee 14-a., Tallinnas. **Übitoimetaja:** E. Mägi.